

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 23100-2/2005/9
Ljubljana, 24.11.2005

AKCIJSKI NAČRT MEDRESORSKE DELOVNE SKUPINE ZA BOJ PROTI TRGOVINI Z LJUDMI ZA OBDOBJE OD LETA 2004 DO VKLJUČNO LETA 2006

(prečiščeno besedilo št. 1)

Uvod

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi je bila imenovana s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 240-05/2003-1 z dne 18.12.2003. Pred tem je medresorska delovna skupina delovala v okviru Ministrstva za zunanje zadeve – Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo (PSJVE). Z razvojem ukrepov v boju zoper trgovino z ljudmi tako na domačem kot mednarodnem področju so se pokazale potrebe po konkretniji opredelitvi nalog in odgovornosti za njena izvajanja. Predlog o ustanovitvi vladnega telesa, ki bi načrtovalo strategije za boj proti trgovini z ljudmi, je zato le rezultat iskanja boljših rešitev v zatiranju tega pojava v Sloveniji, kakor tudi krepitev povezav s primerljivimi mehanizmi v Evropski Uniji in regiji JVE. Medresorsko delovno skupino sestavljajo predstavniki resornih ministrstev in vladnih služb kot tudi nevladnih organizacij in mednarodnih medvladnih organizacij. V istem vladnem sklepu pa je predvidena tudi priprava usklajenega akcijskega načrta, ki je predložen v obravnavo Vladi Republike Slovenije do 30. 6. 2004.

Namen akcijskega načrta je opredeliti temeljne aktivnosti, ki se bodo odvijale v naslednjem dvoletnem obdobju na področju zatiranja trgovine z ljudmi v R Sloveniji. Hkrati je to nadgradnja aktivnosti vladnih in nevladnih organizacij, predstavljenih v letnih poročilih o delu medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2002 in leto 2003. Glede na že oblikovan Program dela na področju zatiranja trgovine z ljudmi, ki je bil pripravljen decembra 2001 in povzema pomembnejše mednarodne aktivnosti, je akcijski načrt zasnovan na izhodiščih iz omenjenega programa, predvsem pa opredeljuje konkretne projekte za naslednje dveletno obdobje. Na podlagi usmeritev medresorske delovne skupine so bili ti projekti predhodno usklajeni in ocenjeni kot prioritetni.

Kot je to značilno za primerljive dokumente s tega področja, bo tudi ta akcijski načrt sestavljen iz sledečih vsebin:

- zakonodaja s področja preiskovanja in pregon kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi,
- preventiva v obliki ozaveščanja in raziskave pojava,
- asistenca in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi,
- izobraževanje,
- mednarodno sodelovanje.

Vodila pri načrtovanju usmeritev v zatiranju trgovine z ljudmi v Sloveniji in s tem tudi oblikovanje akcijskega načrta, izhajajo iz mednarodnih dokumentov:

- Ministrska Deklaracija iz Haaga (26/4/1997) o učinkovitejših ukrepih na področju preventive in boja zoper trgovino z ženskami namenjeno spolni zlorabi,
- Priporočilo Odbora Ministrov Sveta Evrope držav članic v zvezi akcije zoper trgovino z ljudmi z namenom spolnega izkoriščanja R (2000)11,
- Konvencija Združenih narodov o transnacionalnem organiziranem kriminalu, podpisana v Palermu decembra 2000, s pripadajočim protokolom, podpisanim na zasedanju Generalne skupščine OZN med 11. in 16. novembrom 2001, ki se nanaša na »preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, predvsem z ženskami in otroki«.
- Deklaracija o boju proti trgovini z ljudmi v JV Evropi, ki je bila predlagana v okviru PS JVE, Palermo december 2000.
- Bruseljska Deklaracija o preventivi in boju proti trgovini z ljudmi, kot rezultat evropske konference o Preventivi in boju proti trgovini z ljudmi: »Globalni izziv 21. stoletja«, ki jo je organizirala IOM v sodelovanju z Evropsko Komisijo, Evropskim parlamentom in državami članicami EU med 18. in 21. septembrom 2003 v Bruslju, v okviru danskega predsedovanja Evropski uniji.

Pri opredeljevanju pojmovanja trgovine z ljudmi je potrebno upoštevati vzroke tega pojava, ki kažejo na dejstvo, da gre za globalen družbeni problem z izrazitimi multidisciplinarnimi razsežnostmi. Mednarodna skupnost se zaveda nevarnosti, ki jih za sodobno družbo prinaša ta odkloni pojav kršenja človekovih pravic. Obstaja prevladujoče mnenje, da je pojav trgovine z ljudmi v Evropi, neposredno povezan z obdobjem tranzicije Vzhodno evropskih držav ter s stopnjevanjem vojnih žarišč na Balkanu. To se nenazadnje odraža v socialnih, družbenih in kulturoloških razlikah v tem prostoru, kar dodatno prispeva k različnosti pogledov do tega pojava. Tovrstne razmere v svoje dobičkonosne namene izkoriščajo organizirane kriminalne združbe. Na podlagi tega je znano dejstvo, da organi preiskave in pregona uvrščajo pojav trgovine z ljudmi v eno izmed oblik mednarodnega organiziranega kriminala. Ker pa gre za večplasten problem, razpoznaven tudi v drugih segmentih, je zgolj vidik represivnega ukrepanja, le ena izmed oblik celovitega zatiranja trgovine z ljudmi. Preostale, prav tako pomembne komponente so preventiva, pomoč in zaščita žrtev, izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov in nenazadnje mednarodno in regionalno sodelovanje.

Najpogostejša in v našem splošnem pojmovanju prepoznavna opredelitev trgovine z ljudmi, je trgovina z ženskami in otroki kot posebej občutljivimi kategorijami oseb, z namenom spolne zlorabe in izkoriščanja. Vendar namen trgovine z ljudmi je obsežnejši. Upoštevajoč razmere v svetu, prevladujejo nameni novodobnega suženjstva, izkoriščanja delovne sile, beračenja, trgovine z organi in podobno. Raziskava, ki bi utemeljevala te pojavne oblike trgovine z ljudmi v Sloveniji še ni bila opravljena. Zato na tem področju razpolagamo le z okvirnimi ocenami in predvidevanji.

Prav tako je za razumevanje pojmovanja, trgovino z ljudmi potrebno ločevati od pojava ilegalnih migracij, ki so v evropskem prostoru in s tem tudi pri nas predvsem izrazite v zadnjem desetletju. Slovenija je zaradi svojega geostrateškega položaja, kot na številnih

drugih področjih, tudi v tem, predvsem tranzitna evropska država, čeprav so zaznani primeri, ki Slovenijo uvrščajo tudi v državo končne destinacije in izvora. Kakor koli, kljub maloštevilnim tovrstnim primerom, pričujoča dejstva opozarjajo na prisotnost pojava tudi pri nas in s tem potrebo po ukrepanju na vseh prej omenjenih segmentih delovanja.

I. Zakonodajni okvir

1. Kazenski zakonik

Državni zbor je 30.3.2004 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (Ur.l. št. 40/2004). Na podlagi tega je področje trgovine z ljudmi inkriminirano s kaznivimi dejanji: 185. člen »Zloraba prostitucije«, 187. člen »Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva«, 311. člen »Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države«, 387. člen »Spravljanje v suženjsko razmerje« in 387.a člen »Trgovina z ljudmi«.

V zadnjih nekaj letih je obravnavanje kaznivega dejanja »Spravljanje v suženjsko razmerje« nekoliko poraslo, saj so bile zbrane informacij v predkazenskem postopku pogosteje usmerjene v preiskovanje in dokazovanje tovrstnega kaznivega dejanja. Na ta način se je dalo prikazati, da je ta pojav prisoten tudi v naši družbi. Nedvomno je bilo zaradi teže kaznivih dejanj, ki jih velja pripisati pojavu trgovine z ljudmi, potrebno opredeliti samostojno kaznivo dejanje »Trgovina z ljudmi« (navedeno spodaj). V skladu s tem pa so bile potrebne še spremembe in dopolnitve nekaterih zgoraj navedenih členov Kazenskega zakonika, ki so v povezavi s pojavom trgovine z ljudmi.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika uveljavlja nov člen :

»Trgovina z ljudmi«
387.a člen

(1) Kdor zaradi prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva ali trgovine z organi, človeškimi tkivi ali krvjo drugo osebo kupi, prevzame, nastani, prepelje, proda, izroči, oziroma z njo kako drugače razpolaga ali pri teh ravnanjih posreduje,

se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno proti mladoletniku ali pa s silo, grožnjo, preslepitvijo, ugrabitvijo ali zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja, ali z namenom prisiljevanja k nosečnosti ali umetni oploditvi,

se storilec kaznuje z zaporom najmanj treh let.

(3) S kaznijo iz prejšnjega odstavka tega člena se kaznuje, kdor stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena kot član organizirane hudodelske združbe za izvrševanje takih dejanj ali če je bila s tem dejanjem pridobljena velika premoženjska korist."

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje

Rok: april 2004

2. Ratifikacija Protokola za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroci, ki dopolnjuje Konvencijo ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu

Državni zbor je 21.4.2004 ratificiral Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroci, ki dopolnjuje Konvencijo ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Ur.l. št. 15/2004). Kriteriji, ki jih določa omenjeni protokol, se nanašajo na: enotno definiranje omenjenega pojava, kaznivost, pomoč in zaščito oškodovancev oziroma žrtev trgovine z ljudmi, njihovo urejanje bivalnega statusa in pomoč pri vrnitvi v matično državo, preventivne ukrepe, izmenjava podatkov in usposabljanje. Po podpisu omenjenega dokumenta s strani R Slovenije in uskladitvi minimalnih standardov notranje zakonodaje, je bila ratifikacija tega protokola nujno potrebna. To so nenazadnje tudi obveze naše države. Pred postopkom ratifikacije je bilo zato potrebno opraviti strokovno-

pravno in jezikovno redakcijo dokumenta.

V postopku priprave gradiva za ratifikacijo protokola, je s strokovnega vidika sodeloval vodja medresorske delovne skupine - nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi.

Nosilec: Državni zbor R Slovenije

Sodelujoči: Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za pravosodje

Rok: april 2004

3. Sodelovanje pri pripravi zakona o zaščiti prič

Slovenski organi pregona in slovensko sodstvo se zavedata pomena priče v kazenskem postopku. Pomen priče je še bolj izpostavljen v primerih boja zoper terorizem, organiziran kriminal in najhujše oblike kriminalitete, kjer storilci kaznivih dejanj ne izbirajo sredstev za doseg svojih ciljev, med katere bi lahko šteli tudi ohranitev lastne svobode. Vizija postavitve kvalitetnega programa zaščite prič, kjer se bodo lahko upoštevale slovenske posebnosti in organiziranost državne uprave, je postavitve programa z minimalnimi stroški in največjo možno učinkovitostjo. Upoštevati velja izkušnje tujih varnostnih organov, tožilstev in sodnih organov, kot tudi različne zakonodaje posameznih držav, nenazadnje pa tudi zadnja priporočila organov Evropske Unije in Europol.

Dejstvo je, da mora Slovenija čimprej sprejeti Zakon o zaščiti prič, kjer se bodo uredila medsebojna razmerja in odgovornosti posameznih vpletenih subjektov. Prvi razlog leži v vedno večji potrebi po programu zaščite prič, drugi razlog pa v evropskih integracijah, zaradi vključevanja v evropski pravni red in usklajevanja domače zakonodaje. Program zaščite prič je namreč učinkovit šele v okviru mednarodnega sodelovanja, sploh v primeru majhnih držav, kot je Slovenija.

Področje boja proti trgovini z ljudmi in s tem v zvezi zaščite prič – žrtev tovrstnih kaznivih dejanj, nedvomno sovpada s pripravo celostnega programa zaščite prič. Iz tega razloga velja s strani MDS, podpreti Zakon o zaščiti prič ter aktivno sodelovati pri njegovem snovanju.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje

Sodelujoči: Vrhovno državno tožilstvo, Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, Medresorska delovna skupina

Rok: december 2005

4. Sodelovanje pri oblikovanju sprememb Zakona o kazenskem postopku

Mednarodni dokumenti in priporočila, ki govorijo o otrokovi največji koristi tudi v fazi kazenskega postopka ob spremembi kazenske-materialne zakonodaje narekujejo tudi spremembo procesne zakonodaje in sicer 3. odstavek 65. člena ZKP, kjer je taksativno naštetim kaznivim dejanjem potrebno dodati tudi kaznivo dejanje po 387. a členu KZ. Tako bi mladoletni oškodovanec, otrok žrtev trgovine z ljudmi, moral imeti ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki bi skrbel za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjsko-pravnega zahtevka.

Na spremembe Zakona o kazenskem postopku bo s svojo aktivno vlogo (oblikovanimi pripombami) podala tudi Medresorska delovna skupina. Kot je zgoraj navedeno bodo te pripombe v skladu z usmeritvami in delom na področju zaščite pravic otrok – žrtev trgovine z ljudmi.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči: Vrhovno državno tožilstvo, Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava
Rok: december 2005

5. Sodelovanje v odboru Sveta Evrope pri pripravi nove Evropske konvencije o boju proti trgovini z ljudmi

Svet Evrope pripravlja novo Evropsko konvencijo za boj proti trgovini z ljudmi. V ta namen je imenovan Odbor SE za akcijo proti trgovini z ljudmi (CAHTEH), ki je pripravil osnutek konvencije. Do konca leta 2004 bodo organizirani sestanki delegacij držav članic SE, pri aktivnem oblikovanju tako pripravljenega osnutka. Pričakovano je, da bo Slovenija sodelovala pri opredeljevanju stališč do omenjene konvencije ter na ta način podprla novo – dodano vrednost konvencije, ki se nanaša predvsem na pomoč in asistenco žrtvam trgovine z ljudmi.

Vloga MDS je oblikovanje strokovnih stališč do obravnavanega osnutka Konvencije, ki bodo s strani delegata RS zastopana na zasedanjih Odbora CAHTEH.

Nosilec: Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve, Ministrstvo za pravosodje, Urad Vlade za enake možnosti
Rok: konec leta 2004

II. Preventiva

Kazenski pregon storilcev kaznivih dejanj vezanih na trgovino z ljudmi je zgolj eden izmed ukrepov na tem področju, ki pa ne rešuje problema v celoti. V iskanju pravih pristopov do reševanja ali bolje rečeno preprečevanja tako opredeljene trgovine z ljudmi, smo si enotnega mnenja, da je poleg reaktivnega delovanja, ki se odraža skozi sankcioniranje storilcev, prav tako pomembno proaktivno delovanje na podlagi preventivnih ukrepov, ki bi izkoreninili ali vsaj omejili nadaljnji razmah trgovine z ljudmi.

1. Informacijska kampanja namenjena strokovni in širši javnosti

Informacijska kampanja je bila izpeljana 1.6.2004. Medresorska delovna skupina je podprla predlagani projekt ozaveščanja s področja trgovine z ljudmi. V sklopu projekta se je predvajal film »Za vedno Ljilja«, namenjen opredeljeni ciljni populaciji, kasneje pa širši javnosti z enomesečnim predvajanjem v kinematografih. Film prikazuje presunljivo zgodbo o ženski Ljilji, ki je postala žrtve trgovine z ljudmi. Njeno življenjsko zgodbo prikazujejo skozi vse faze trgovine z ljudmi (izvor-rekrutiranje, tranzit, država končne destinacije- prisilna prostitucija). Film so že prikazali v nekaterih evropskih državah in strokovna kritika je bila pozitivna, saj spada film v visoko kvalitetni razred.

Za ciljno skupino, »strokovna javnost« je distributer CREATIVA ločeno v dopoldanskem času predvajal film v Cankarjevem domu, kamor so bili povabljeni predstavniki Državnega zbora, Vlade, poslanskih skupin v DZ RS ter ostala strokovna javnost. V sklopu predstave so bili uvodni nagovori in tiskovna konferenca.

Za ciljno populacijo, »širša laična javnost« pa je namenjeno enomesečno redno predvajanje filma v kinematografih s celovito preventivno celostno podobo (letaki ob nakupu vsake karte za vsak film, ki se bo predvajal istočasno kot »Za vedno Ljilja«, pokritost medijev, ...itd)

Nosilec: Društvo Ključ, Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči: Medresorska delovna skupina
Rok: junij 2004

2. *Informacijska kampanja namenjena ozaveščanju ciljne populacije, kot tudi širše javnosti*

Medresorska delovna skupina je enotnega stališča, da je s strani Vlade Republike Slovenije potreben koordiniran, celovit pristop k informacijski kampanji. Zaradi tega bi se različne aktivnosti, ki imajo značaj osveščanja, informiranja, senzibiliziranja različnih ciljnih skupin – javnosti, povezale v eno kampanjo. S tem bi se izognili podvajanju, izkoristili obstoječa komunikacijska orodja in dosegli večjo učinkovitost. V ta namen bo medresorska delovna skupina določila posebno delovno skupino iz predstavnikov, ki so vsebinsko povezani v informacijsko kampanjo. V skupino se imenuje člani iz vladnih institucij in zainteresiranih nevladnih organizacij in mednarodnih medvladnih organizacij. Pri tem velja upoštevati že pripravljene osnutke predlogov za tovrstno informacijsko kampanjo, ki so jih oblikovale nekatere organizacije, kot na primer Mednarodna organizacija za migracije (IOM). Naloge delovne skupine bodo določitev komunikacijskih ciljev, komunikacijskega načrta, prioriteten ciljnih javnosti, ključnih sporočil, identificiranje izvajalcev ter finančno ovrednotenje.

Ena izmed prioriteten javnosti bo nedvomno ciljna populacija mladoletnikov in s tem njihovega osveščanja o pojavu trgovine z otroki ter rizičnosti otrok, kot skupine za ta pojav. Ta pobuda temelji na iniciativi Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo in UNICEF-ovega priročnika z navodili o zaščiti otrokovih pravic.

Nosilec: Zainteresirane Vladne institucije v sodelovanju z nevladnimi in medvladnimi mednarodnimi organizacijami.
Rok: leto 2006

3. *Prevod raziskave: » Where in the Puzzle: Trafficking from, to and through Slovenia«*

Misija Mednarodne organizacije za migracije (IOM) v Ljubljani je v lanskem letu v sodelovanju z Mirovnim inštitutom izvedla Raziskavo o stanju trgovine z ljudmi v, iz in preko Slovenije, ki smo jo naslovili: »Where in the Puzzle: Trafficking from, to and through Slovenia«. Rezultati raziskave, predstavljajo prvi splošen pregled stanja te tematike v Sloveniji, prav tako pa so na osnovi dobljenih rezultatov pripravljena priporočila za uspešnejši boj proti trgovini z ljudmi in organiziranemu kriminalu.

Cilj in namen raziskave je bil zbrati in ovrednotiti različne podatke o trgovini z ljudmi v Sloveniji, odkriti sistemske pomanjkljivosti in ponuditi predloge in smernice za bodoče aktivnosti. Pri tem so bile k sodelovanju povabljene organizacije, ustanove in posamezniki, ki pri svojem delu (lahko) prihajajo v stik z žrtvami trgovine z ljudmi v Sloveniji, posebni vprašalniki pa so bili poslani tudi številnim tujim nevladnim organizacijam. Namen je bil pridobiti čim več informacij o slovenskih žrtvah oziroma o tistih osebah, ki so žrtve postale v Sloveniji. Informacije o trgovini z ljudmi so bile nadaljnje pridobljene z neposrednimi intervjuji z žrtvami, kakor tudi z analizo sodnih spisov oseb, ki so bile v zadnjih 5 letih v Sloveniji obsojene za kazniva dejanja, ki jih lahko povežemo s trgovino z ljudmi. Statistični podatki v publikaciji po večini predstavljajo le ocene, nesporno dejstvo pa je, da nastopa Slovenija v vseh treh oblikah, in sicer kot tranzitna država, država cilja in tudi kot država izvora za žrtve.

Ker je raziskava v angleškem jeziku, je, glede na velik interes tako strokovne kot laične javnosti in upoštevajoč dejstvo, da gre za prvo tako raziskavo pri nas, za njeno nadaljnjo distribucijo v Sloveniji nujno potrebno, da se jo prevede v slovenski jezik. Okvirni stroški projekta so 1.970.000,00 sit.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za zunanje zadeve
Nosilec: IOM
Sodelujoči: Mirovni inštitut
Rok: december 2004

4. Postavitev metodologije zbiranja statističnih podatkov o pojavu trgovine z ljudmi v Sloveniji

Glede na razpoložljive evidence in statistične podatke je potrebno izdelati celovito informacijo o pojavnosti obliki trgovine z ljudmi v R Sloveniji. Metodologija zbiranja podatkov naj omogoča njihovo merljivost in medsebojno časovno primerljivost. Smatramo, da so za ta namen potrebni naslednji podatki:

- število podanih kazenskih ovadb, poročil na Okrožna državna tožilstva, zavrženih kazenskih ovadb, uvedenih preiskav, podanih obtožnih predlogov in izdanih pravnomočnih sodb na področju trgovanja z ljudmi ter drugih, na to področje vezanih kaznivih dejanj, kot so posredovanje pri prostituciji, zvodništvo, prepovedan prehod čez državno mejo,
- število izdanih delovnih dovoljenj in vstopnih vizumov za kategorijo oseb, za katere obstaja večja verjetnost, da postanejo žrtve trgovine z ljudmi,
- število asistenc in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi, po različnih v naprej določenih skupinah (spol, starost, državljanstvo, ...).
- število dogodkov z obeležjem pojava trgovine z ljudmi.

Potrebno je postaviti enotne kriterije, ki bodo omogočili obdelavo zbranih podatkov, na osnovi tega pa ugotavljanje dejanskega stanja ter povzemanje nadaljnjih ukrepov. Prav tako je poleg metodologije zbiranja podatkov, smiselno spremljati ta pojav tudi na podlagi predvidevanj in ocen stanja na tem področju, tako v regiji JVE kot v EU.

Nosilec: Medresorska delovna skupina
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za zunanje zadeve, Vrhovno državno tožilstvo, nevladne organizacije, medvladne mednarodne organizacije
Rok: december 2005

5. Krepitev nadzorstvenih mehanizmov glede izdaje delovnih dovoljenj in vizumov

V letu 2003 je bilo izdanih 906 delovnih dovoljenj za zaposlitev za barske plesalke. Zavod za zaposlovanje vodi evidenco vseh barskih plesalk po delodajalcih, kraju izvajanju barskega programa, veljavnosti delovnega dovoljenja, kraju prebivališča z vsemi osebnimi podatki posamezne barske plesalke. V primeru suma kakršnihkoli kršitev le-to sporoči inšpektoratu za delo, ki izvede potrebne ukrepe.

S ciljem zmanjševanja potencialnih možnosti zlorabe delovnih dovoljenj v primerih zaposlovanja iz tujine, kjer bi lahko okoliščine kazale na možnost trgovine z ljudmi, velja okrepiti nadzorstvene mehanizme:

- Še podrobneje opredeliti vsebinske kriterije za posamezne kategorije zaposlitve ali dela, med drugim ponovno preveriti kriterije za izdajo delovnih dovoljenj za zaposlitev barskih plesalk in po potrebi posebej določiti kvote za specifične kategorije.
- Zagotoviti aktivnejše sodelovanje med organi policije, zavodom za zaposlovanje in drugimi upravnimi organi z namenom medsebojnega obveščanja in sodelovanja, zlasti v primerih trgovine z ljudmi.
- Okrepiti nadzor (redni in izredni nadzori) delovne inšpekcije za delovna dovoljenja izdana za poklic plesalke ter zagotoviti učinkovito in hitro kaznovanje kršiteljev (Inšpektorat za delo, Sodnik za prekrške).
- Aktivnejše vključevanje mejne policije v neposrednih postopkih s tujimi državljani (rizične skupine) in ob zaznavanju kaznivih dejanj, ki potencialno kažejo na trgovino z ljudmi (ponarejeni osebni dokumenti in dovoljenja o vstopu v državo, večkratno prehajanje državnih mej s strani sumljivih oseb,...). Tesnejše sodelovanje »on – line« povezava z MZZ, konzularni sektor ter s tem posredno z najbolj izpostavljenimi veleposlaništvu. V tem kontekstu je potrebno formiranje sistema za kontinuirano sodelovanje.

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
 Sodelujoči: Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, nevladne organizacije
 Rok: kontinuiran proces

III. Pomoč in zaščita žrtev

1. *Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji*

Splošno znano dejstvo je, da azilni postopki v posameznih državah predstavljajo enega od migracijskih kanalov, ki ga tihotapci in trgovci ljudi lahko zlorabijo za transport "človeškega blaga" v ciljne države. Glede na dejstvo, da ostaja Slovenija iz vrste vzrokov za večino prosilcev za azil tranzitna država, je možnost za tako zlorabo nacionalnega azilnega sistema povsem realna.

V želji, da bi ustrezno uredili to vprašanje, je smiselno, da Sektor za azil pri Ministrstvu za notranje zadeve ter izbrane nevladne organizacije in Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), združijo moči in izvedejo predlagani Projekt proti trgovini z ljudmi in/ali spolnemu nasilju (PATS).

Glavni cilj projekta bi bil vpeljati točno določene mehanizme za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji.

Stališče medresorske delovne skupine je da predstavljeni projekt podpre s spodbujanjem medsebojnega sodelovanja v projekt vključenih partnerjev. Prav tako se medresorska delovna skupina zavzema za regionalizacijo modela PATS na nekatere izbrane države Zahodnega Balkana. Pri tem je s strani Ministrstva za zunanje zadeve potrebno aktivno zagotavljanje finančne in politične podpore s spodbujanjem prenosa znanj, ki so jih v okviru PATS razvile slovenske nevladne organizacije.

Projekt je finančno ovrednoten na 16.400.000,00 sit, od tega v letu 2004 5.000.000 sit, v letu 2005, 6.400.000 sit in v letu 2006, 5.000.000 sit .

Zagotovitev financ: Ministrstvo za zunanje zadeve
 Nosilec: UNHCR,
 Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve, nevladne organizacije
 Rok: 2004, 2005, 2006

2. Oskrba žrtev trgovine z ljudmi

Medresorska delovna skupina je kot eno od svojih prioriternih nalog določila zagotovitev vseh oblik pomoči žrtvam trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji, posebej tistim, ki bi bile pripravljene pričati v kazenskem postopku. Iz tega vidika je žrtvam trgovine z ljudmi potrebno nuditi ustrezno pomoč in asistenco, opredeljeno v mednarodnih dokumentih, katerih obveznosti prevzema tudi Republika Slovenija.

Tovrstne oblike oskrbe se nanašajo predvsem na pomoč žrtvam pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju in vsebujejo:

- ustrezno namestitvev, prehrano in oskrbo,
- psihološko pomoč,
- pomoč pri zagotavljanju nujne medicinske pomoči,
- prevajalske storitve in tolmačenje,
- pravno pomoč v jeziku, ki ga razumejo,
- pomoč pri zagotavljanju dostopa do izobraževanja otrokom,
- ostali ukrepi v smislu socializacije in revitalizacije.

Na podlagi mednarodnih izkušenj se s tovrstno obliko oskrbe žrtev trgovine z ljudmi ukvarjajo predvsem nevladne organizacije, ki lahko s medsebojno povezanostjo in izmenjavo dobre prakse najučinkoviteje opravljajo to dejavnost. V primeru sodelovanja žrtve trgovine z ljudmi z organi pregona, je tem žrtvam potrebno v okviru varnega prostora zagotoviti vso potrebno zaščito v postopkih pričanja na sodišču.

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje bodo na podlagi sprememb in dopolnitev akcijskega načrta, zagotovila izvajanje projekta "Oskrba žrtev trgovine z ljudmi". Sredstva za izvajanje projekta se v letu 2006 podelijo na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V ta namen bo potrebno v letu 2006 za programe vseh treh ministrstev zagotoviti 30.000.000,00 SIT v proračunu Republike Slovenije.

Ker so bile določene aktivnosti v letu 2005 v zvezi s projektom "Oskrba žrtev trgovine z ljudmi" že izvedene, se nevladni organizaciji Društvu Ključ, na podlagi poročila o dejansko opravljenem delu in na osnovi finančno-računovodske dokumentacije v zvezi z nastalimi stroški pri izvajanju nalog oskrbe žrtev trgovine z ljudmi od 1.1.2005 do 30.9.2005, zagotovijo sredstva do višine 10.211.312,00 sit, pri čemer se za realizacijo pogodbe med ministrstvi in Društvom Ključ za leto 2005 upoštevajo že nakazana sredstva v višini 3.000.000,00 sit. Vlada Republike Slovenije zagotovi preostala potrebna sredstva za nadaljevanje izvajanja projekta "Oskrba žrtev trgovine z ljudmi" za obdobje oktober – december 2005 v dogovoru z Društvom Ključ, v višini 3.240.000,00 sit. Z Društvom Ključ bodo pristojna ministrstva sklenila večstransko pogodbo, v kateri bo določena končna višina sredstev za leto 2005.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje
Nosilec: Nevladne organizacije usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Rok: kontinuirana dejavnost

3. Podpis in izvajanje dogovora med NVO Društvom Ključ in Generalno policijsko upravo o sodelovanju na področju zagotavljanja pomoči žrtvam trgovine z ljudmi v Sloveniji.

Omenjeni sporazum je bil podpisan v Gotenici dne 23.4.2004. Stranki sporazuma sta se zavezali, da določila sklenjenega Sporazuma razumeta in tolmačita najprej v interesu žrtev trgovine z ljudmi ter njihovih osnovnih pravic, svoboščin in potreb, šele potem v interesu drugih udeležencev postopkov, v katerih sodelujejo te žrtve. Skladno s tem sta se sporazumeli med ostalim o:

- obojestranski izmenjavi podatkov (podatke o žrtvinem spolu, starosti, zdravstvenem in psihosocialnem stanju, statusu v Republiki Sloveniji, njeni ogroženosti, okoliščinah odkritja – društvo Ključ o)
- sodelovanju v konkretnih primerih (načrtovano in nenačrtovano skupno delo)
- namestitev žrtve v varnem prostoru (primeri ogroženosti, premiki iz varnega prostora),
- izobraževanju in usposabljanju

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, NVO Ključ,

Rok: april 2004

4. Podpis in izvajanje Memoranduma med Vlado RS in IOM (Mednarodna organizacija za migracije) o sodelovanju na področju programa prostovoljnega vračanja migrantov

Namen memoranduma je, da podrobneje določi okvire izvajanja programa pomoči pri prostovoljnem vračanju določenih kategorij migrantov in sicer:

- oseb, katerih prošnja za azil je bila pravnomočno zavrnjena s strani pristojnega organa,
- oseb, ki nezakonito prebivajo v Republiki Sloveniji,
- prosilcev za azil, ki se na lastno željo vključijo v program pred zaključkom azilnega postopka,
- oseb s statusom začasnega zatočišča,
- žrtev trgovine z ljudmi in mladoletnih oseb brez spremstva.

Pri izvajanju programa se posebna pozornost posveča ranljivim skupinam migrantov, s čimer so mišljene osebe s posebnimi potrebami, zlasti pa žrtve trgovine z ljudmi, mladoletne osebe brez spremstva, invalidne osebe, starejši, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki, žrtve spolnih zlorab ter žrtve mučenja ali organiziranega nasilja.

Medresorska delovna skupina podpira podpis tovrstnega sporazuma, hkrati pa se prizadeva za dejansko izvajanje programa prostovoljnega vračanja oseb – žrtev trgovine z ljudmi in njihove nadaljnje vključitve v reintegracijske programe.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, IOM

Rok: prva polovica 2005

IV. Izobraževanje

1. Izpopolnjevanje in usposabljanje strokovnih delavcev vseh profilov, ki se v okviru svojega dela srečujejo s pojavom trgovine z ljudmi

Redno izobraževanje in usposabljanje organov pregona poteka že v okviru izobraževalnega modula »Train the trainers« organiziranega s strani Mednarodnega centra za razvoj ukrepov na področju migracij (ICMPD) in Pakta stabilnosti za JV Evropo (PSJVE). Prenos tovrstnih znanj se že izvaja v okviru preiskovalnih organov, predvsem policije in nevladnih organizacij. Prav tako pa so v izobraževalni modul vključeni tudi tožilci. Kot prioriteta izobraževalnega programa v naslednjem načrtovanem obdobju je področje zatiranja trgovine z otroki.

Glede na prepletenost in večplastnost pojava trgovine z ljudmi je potrebno zagotoviti primerno strokovno usposobljenost zaposlenih v vseh institucijah, ki se s preprečevanjem in zatiranjem te problematike ukvarjajo. Na podlagi tega je naloga medresorske delovne skupine v podpiranju in motiviranju izobraževalnih programov na temo preprečevanja trgovine z ljudmi ter s tem usposabljanja zaposlenih, ki se pri svojem delu kakor koli srečujejo s to problematiko. Organizacije, za katera medresorska delovna skupina ocenjuje, da bi lahko storile več v smeri ozaveščanja in nadgrajevanja specifičnih znanj svojih zaposlenih, so MO – predvsem pripadniki vojaških in civilnih misij v tujini ter sodna veja oblasti v sodelovanju z MP.

Nosilec: Usposobljen kader vladnih institucij, mednarodne medvladne organizacije, nevladne organizacije
Sodelujoči: resorna ministrstva
Rok: kontinuiran proces

2. Prevod in tisk priročnika UNICEF-a »Navodil za zaščito pravic otrok žrtev trgovine z ljudmi v JV Evropi«

UNICEF je v letu 2003 izdal priročnik »Navodila za zaščito pravic otrok žrtev trgovine z ljudmi v JV Evropi«. Obrazloženi so potrebni postopki ukrepanja vseh organov in institucij, katerih delo je v neposredni povezavi z morebitnimi mladoletnimi žrtvami trgovine z ljudmi.

Za upoštevanje tovrstnih navodil pri izpopolnjevanju strokovnega kadra, je potrebno priročnik prevesti v slovenski jezik ter v začetni fazi zagotoviti manjšo tiskano naklado. Stroške prevoda kot tudi tiska krije MNZ in znašajo okvirno 1.000.000,00

Zagotovitev financ: Ministrstvo za notranje zadeve
Nosilec: UNICEF Slovenija
Rok: september 2004

V. Mednarodno sodelovanje

1. Sodelovanje pri soorganizaciji mednarodne konference s področja zatiranja trgovine z ljudmi

Svet Evrope je podal pobudo za oceno interesa Slovenije za so-organizacijo mednarodne konference na temo varstvo otrok pred spolnim zlorabljanjem. Problematika spolno zlorabljenih otrok zadeva več aspektov, med drugim tudi specifiko, ki se pojavlja v okviru trgovine z ljudmi. Ob tem ne gre prezreti dejstva, da je Slovenija ustanovila v okviru medresorske delovne skupine podskupino za področje trgovine z otroki. Proaktiven odnos, s podporo k organizaciji omenjene konference v Sloveniji, bi zato zagotovo prispeval k boljši oceni o odzivnosti na ta pojav v Sloveniji. Ob dejstvu da večji del stroškov konference krije Svet Evrope, kaže iniciativo podpreti. Konferenco bi bilo mogoče organizirati v prvi polovici leta 2005, vendar ob predhodno dorečenem načinu so-organizacije. V tem kontekstu je mišljeno predvsem katera ministrstva bodo s strani Slovenije nosila del organizacijskih stroškov. Vsekakor je za organizacijo omenjenega dogodka potrebno pridobiti več konkretnih informacij, na osnovi katerih bo potrebno po predhodni uskladitvi opreti končno odločitev.

V okviru OVSE je bila tematika trgovine z ljudmi obravnavana na posebnem dogodku s področja človekove dimenzije v letu 2000, bila pa je tudi prioritarna tema nizozemskega predsedovanja (2003), kjer je težišče potekalo v okviru ekonomske dimenzije. V septembru 2004 bo v Helsinkih potekala konferenca o zaščiti žrtev kršenja človekovih pravic in trgovanja

z ljudmi v ciljnih državah. Republika Slovenija si bo tako v letih 2004 in 2006, ko bo članica Trojke, še posebej pa tudi v letu 2005, ko bo predsedovala OVSE, prizadevala, da bo boj proti trgovini z ljudmi ostal ena od pomembnih tem. Konkretna naloga in projekti, ki jih bo Republika Slovenija v zvezi s tem izvajala, so odvisne od sprejetih OVSE obvez in priporočil ter konkretnih aktualnih razmer. Da bi bili projekti uspešni, bi morali biti usmerjeni na obe smeri - ponudbo in povpraševanje. Poudarek mora biti na preprečevanju, v izvajanje projektov pa bi morali biti vključeni vsi - državne institucije, nevladne organizacije, mednarodne medvladne organizacije, civilna družba, pa tudi gospodarski sektor.

MDS podpira in vzpodbuja stališče o soorganizaciji ene izmed mednarodnih konferenc, predvsem v luči aktivnejšega vplivanja na zatiranje trgovine z ljudmi na mednarodni sceni in hkrati promocije države tudi na tem področju.

Okvirni stroški organizacije tovrstnih dogodkov se ocenjujejo na cca 10.000.000,00 sit.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za zunanje zadeve
Nosilec: Ministrstvo za zunanje zadeve v sodelovanju z resornimi ministri
Sodelujoči: Mednarodna organizacija (Svet Evrope ali OVSE)
Rok: leto 2005, 2006

Tabela 1

Stroškovni pregled po posameznih projektih, za katerih izvedbo je potrebno zagotoviti finančna sredstva (v sit):

II/3	Prevod raziskave: » Where in the Puzzle - Trafficking from, to and through Slovenia«	
	2004	1.970.000,00
	2005	
	2006	
	Skupaj	1.970.000,00
	Finančna sredstva je zagotovilo: MZZ	
III/1	Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji	
	2004	5.000.000,00
	2005	6.400.000,00
	2006	5.000.000,00
	Skupaj	16.400.000,00
	Finančna sredstva zagotovi: MZZ	
III/2	Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – letni strošek delovanja NVO	
	2004	13.000.000,00
	2005	27.000.000,00
	2006	30.000.000,00
	Skupaj	70.000.000,00
	Finančna sredstva zagotovijo: MDDSZ, MNZ in MP	
IV/2	Prevod in tisk priročnika UNICEF-a	
	2004	1.000.000,00
	2005	
	2006	
	Skupaj	1.000.000,00
	Finančna sredstva je zagotovilo: MNZ	
V/1	Sodelovanje pri soorganizaciji vsaj ene mednarodne konference s področja zatiranja trgovine z ljudmi	
	2004	
	2005	5.000.000,00
	2006	5.000.000,00
	Skupaj	10.000.000,00
	Finančna sredstva zagotovi: MZZ	

Skupaj stroški za leto 2004	20.970.000,00
Skupaj stroški za leto 2005	38.400.000,00
Skupaj stroški za leto 2006	40.000.000,00
Skupaj	99.370.000,00

Tabela 2

Pregled financiranja projektov po posameznih ministrstvih (v sit)

PU	pror. postavka	2004	2005	2006	Skupaj
MZZ 1.970.000,-		1.970.000			
		5.000.000	6.400.000	5.000.000	
		16.400.000,-	5.000.000	5.000.000	
		10.000.000,-			
Skupaj MZZ 28.370.000,-	2023	6.970.000	11.400.000	10.000.000	
MNZ 32.000.000,-		13.000.000	9.000.000	10.000.000	
		1.000.000			
1.000.000,-					
Skupaj MNZ 32.000.000,-		14.000.000	9.000.000	9.000.000	
MP 19.000.000,-			9.000.000	10.000.000	
Skupaj MP 18.000.000,-			9.000.000	9.000.000	
MDDSZ 19.000.000,-			9.000.000	10.000.000	
Skupaj MDDSZ 21.000.000,-			9.000.000	12.000.000	
Skupaj vse 99.370.000,-		20.970.000	38.784.000	40.000.000	